

Tillvägagångssätt vid val av styrelseledamöter och övriga uppdrag i Mälarens vattenvårdsförbund

Syftet med detta dokument är att beskriva för medlemmarna hur val till olika styrelseposter inom Mälarens vattenvårdsförbund ska gå till på kort och lång sikt utifrån den ändring i stadgarna som genomförts 2016-2017. Dokumentet ska även utgöra instruktion till valberedningens arbete.

Bakgrund

Kommittén för Mälarens Vattenvård (Mälarkommittén) bildades 1959. Det var ett samarbete mellan de berörda länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Västmanlands och Södermanlands län. 1975 omorganiserades Mälarkommittén och uppgiften var bland annat att samordna och förbättra övervakningen av Mälarens vattenkvalitet samt att arbeta för planering i samhället för att identifiera vattenresursen och de anspråk vi har på den (transporter, recipient, dricksvattentäkt, rekreation). I mitten av 1990-talet väcktes frågan om att bilda ett vattenvårdsförbund kring Mälaren för att få en bredare samverkan och representation i vattenvårdsarbetet kring Mälaren. Mälardalsrådet var delaktig i det arbetet. 1998 övergick Mälarkommittén till att bli Mälarens vattenvårdsförbund i dess nuvarande form.

Sedan 1998 har den huvudsakliga verksamheten i förbundet under många år varit övervakning av Mälarens vattenkvalitet. 2004 började den svenska vattenförvaltningen utifrån ramdirektivet för vatten, att ta form. I och med ramdirektivet för vatten ställdes ytterligare krav på miljöförbättrande åtgärder hos myndigheter och kommuner. I samband med detta började också vattenvårdsförbundets roll att diskuteras, bland annat om det fanns möjlighet att ha en mer åtgärdsinriktad verksamhet i förbundet. Under 2013 startades projektet "Mälaren- en sjö för miljoner", där bjöds kommuner inom hela avrinningsområdet in att delta. Ett 20-tal kommuner valde att gå med och idag har projektet ytterligare några medlemmar. Projektet innebär att vattenvårdsförbundet förutom övervakningen även bedriver ett åtgärdsinriktat arbete och har förutom kunskaps- och erfarenhetsutbyte lett till att det första LIFE IP-projektet i Sverige skapats och beviljats medel för genomförande.

Ändrade stadgar och följder för styrelsens sammansättning

Med anledning av att verksamheten i vattenvårdsförbundet delvis fått annan inriktning, togs under 2016 ett förslag till ändrade stadgar fram, vilka nu har antagits av förbundets medlemmar. I och med stadgeändringen förändras styrelsens sammansättning framför allt avseende kommunernas inflytande som blir större. Kommuner i hela avrinningsområdet är nu dessutom välkomna som medlemmar i förbundet, vilket på sikt skulle kunna medföra fler medlemskommuner än de idag 23 som angränsar direkt till Mälaren.

Länsstyrelsernas antal platser i styrelsen minskar istället. För länsstyrelserna föreslås att en länsstyrelse per blivande region (två stycken) får varsin ordinarie plats och övriga ersättarplatserna så att alla länsstyrelser fortfarande är representerade i styrelsen. Ytterligare några smärre förändringar som rör övriga medlemmar blir också aktuella (se tabeller nedan).

Med de nya stadgarna är det uttalat att såväl ordinarie som ersättare i styrelsen har både närvaro- och yttranderätt på styrelsemötena. Så har varit praxis redan tidigare och innebär i praktiken att styrelsens medlemmar har samma inflytande oavsett om de är ordinarie eller ersättare.

Vid val av ledamöter inför årsstämman 2017 och även på sikt kommer valberedningen att eftersträva en så god kontinuitet som möjligt i styrelsen.

Medlemmar

Vattenvårdsförbundet har i dagsläget (mars 2017) knappt 50 medlemsorganisationer.

- Kommunerna: Alla 22 kommuner som har en del av Mälaren inom sina gränser: Kungsör, Köping, Hallstahammar, Västerås, Enköping, Håbo, Uppsala, Knivsta, Sigtuna, Upplands-Väsby, Upplands-Bro, Järfälla, Stockholm, Sundbyberg, Solna, Huddinge, Ekerö, Botkyrka, Salem, Södertälje, Strängnäs och Eskilstuna.
- Länsstyrelserna: De fyra länsstyrelserna i Stockholms län, Uppsala län, Södermanlands län och Västmanlands län.
- Landsting: Landstingen i Stockholms län, Uppsala län och Västmanlands län.
- Företag: Företag som utnyttjar Mälaren som recipient för avloppsvatten: Yara AB, Köping, Pfizer Health AB, Ragn-Sells Avfallsbehandling AB och Svensk Oljeåtervinning AB.
- Företag som nyttjar Mälaren för dricksvattenproduktion: Stockholm Vatten AB och Norrvatten.
- Vattenorganisationer: Följande förbund som har ansvaret för den samordnade recipientkontrollen i sina respektive tillrinningsområden samt åarnas utsläpp till Mälaren: Arbogaåns vattenförbund, Hedströmmens vattenförbund, Kolbäcksåns vattenförbund, Fyrisåns vattenförbund, Hjälmarens vattenvårdsförbund och Svealands kustvattenvårdsförbund.
- Myndigheter: Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, Sjöfartsverket
- Intresseorganisationer: VAS-rådet, Mälarens fiskeförbund (yrkesfiskarna), Sportfiskarna region Mälaren, LRF och länsförbunden av Naturskyddsföreningen i Södermanland, Västmanland och Uppsala.

Mälarens vattenvårdsförbund är inte ett politiskt organ

Mälarens vattenvårdsförbund är en ideell organisation. Styrelsen består dock av såväl politiker från kommuner och landsting, som tjänstemän från övriga organisationer.

Det har framkommit önskemål om att representanterna från kommun och landsting ska väljas synkroniserat med mandatperioderna, för att ledamöterna ska representera hemkommunens/-landstingets politiska majoritet. De ledamöter som representerar kommunerna står för mer än halva styrkan och att byta ut samtliga vid val, vore inte bra för kontinuiteten i styrelsen. Önskvärt är istället att kommuner och landsting i första hand nominerar ledamöter utifrån deras engagemang i de frågor som vattenvårdsförbundet har rådighet i, snarare än utifrån deras politiska tillhörighet. En uppmaning om detta bör skickas ut när valberedningen ber om nomineringar. Inga ledamöter byts per automatik ut på grund av att ett val genomförts, utan kommer att få sitta kvar på den tid som de är valda i styrelsen (i regel två år, där hälften väljs varje år).

Val av ordförande

Ordförande i vattenvårdsförbundet har sedan bildandet 1998 varit en förtroendevald politiker från Västerås stad. Anledningen är att Västerås blivit centrum för vattenrelaterade frågor. Länsstyrelsen i Västmanlands län är Vattenmyndighet i Norra Östersjöns vattendistrikt och vattenvårdsförbundets kansli inryms också i samma organisation. Samarbetet mellan Länsstyrelsen och Västerås stad är omfattande och den geografiska närheten mellan vattenmyndigheten, vattenvårdsförbundet och kommunen är en stor fördel i det dagliga arbetet. Att en förtroendevald är ordförande i förbundet förklaras av det faktum att förbundets medlemmar till stor del är politiskt styrda organisationer. Därför föreslås att ordförande för vattenvårdsförbundet även i fortsättningen väljs från Västerås stad och att denne är en förtroendevald.

Förändringar i styrelsen vid 2017 års stämma

De förändringar som följer av ändringarna i stadgarna medför att platser kommer att finnas tillgängliga i styrelsen enligt nedan.

Kommunerna	
<i>Nuläge</i> • fem ordinarie representanter enbart från strandkommunerna • fem ersättare enbart från strandkommunerna	<i>Förändring</i> • åtta ordinarie representanter inom hela avrinningsområdet • åtta ersättare inom hela avrinningsområdet
Fem kommuner (Västerås, Uppsala, Eskilstuna, Södertälje, Järfälla) har idag ordinarie platser i styrelsen.	De fem kommunerna som redan idag har ordinarie platser i styrelsen föreslås kvarstå som ordinarie 2017. Västerås, Uppsala, Järfälla- kvarstår ett år. Södertälje, Eskilstuna- omval.
Tre kommuner (Köping, Strängnäs, Hallstahammar) har idag ersättarplatser. Två kommuner som har ordinarie platser (Västerås, Uppsala) har även ersättarplatser.	De tre kommunerna som idag har enbart ersättarplatser i styrelsen föreslås som ordinarie 2017. Köping, Strängnäs, Hallstahammar- omval.
	De åtta ersättarplatserna fördelas i första hand till övriga strandkommuner som nominerat representanter, i andra hand väljs dessa från kommuner som redan har ordinarie platser i styrelsen. Hälften av ersättarplatserna väljs på ett år, hälften på två år. På sikt införs ett rullande schema, se nedan.

Länsstyrelserna	
<i>Nuläge</i> • Fyra ordinarie representanter • Fyra ersättare	<i>Förändring</i> • Två ordinarie representanter • Två ersättare
Idag har fyra länsstyrelser (Stockholm, Södermanland, Uppsala, Västmanland) ordinarie platser i styrelsen.	Länsstyrelserna i Stockholms län och Västmanlands län tilldelas de ordinarie platserna.
Idag har de fyra länsstyrelserna ovan även varsin ersättarplats i styrelsen.	De två ersättarplatserna fördelas på länsstyrelserna i Södermanlands och Uppsala län.

Näringslivet (tidigare industrin)	
<i>Nuläge</i> • två representanter från industrin • Två ersättare från industrin	<i>Förändring</i> • en representant för näringslivet • en ersättare för näringslivet

Idag har Yara en ordinarie plats i styrelsen. Den andra ordinarie platsen har VA-verksamheten haft (se nedan).	Yara fortsätter (om möjligt) ha den ordinarie platsen i styrelsen. VA-verksamheten får separat plats i styrelsen, se nedan.
Idag har Ragnsells en ersättarplats i styrelsen. Den andra platsen har VA-verksamheten haft (se nedan).	Ragnsells fortsätter (om möjligt) ha ersättarplatsen i styrelsen. VA-verksamheten får separat ersättarplats i styrelsen, se nedan.

Kommunal VA-verksamhet (har inte varit specificerat tidigare utan ingått i industrin)

<i>Nuläge</i>	<i>Förändring</i>
• <i>En ordinarie representant från VA-verksamhet (har tidigare representerat industrin)</i> • <i>En ersättare från VA-verksamhet (har tidigare representerat industrin)</i>	• <i>En ordinarie representant från VA-verksamhet</i> • <i>En ersättare från VA-verksamhet</i>
Idag har Norrvatten en ordinarie plats i styrelsen. Idag har Stockholm vatten en ersättarplats i styrelsen.	Norrvatten fortsätter (om möjligt) ha den ordinarie platsen i styrelsen. Stockholm vatten fortsätter (om möjligt) ha ersättarplatsen i styrelsen.

Sjöfartsverket /Trafikverket (tidigare sjöfarten)

<i>Nuläge</i>	<i>Förändring</i>
• <i>En ordinarie representant för sjöfarten</i> • <i>En ersättare för sjöfarten</i>	• <i>En ordinarie representant för Sjöfartsverket/Trafikverket</i> • <i>En ersättare för Sjöfartsverket/Trafikverket</i>
Idag har Sjöfartsverket en ordinarie plats i styrelsen. Idag har Sjöfartsverket även en ersättarplats i styrelsen.	Sjöfartsverket fortsätter (om möjligt) ha en ordinarie plats i styrelsen. Trafikverket har (om möjligt) en ersättarplats i styrelsen.

Jordbrukets intressesammanslutningar

<i>Nuläge</i>	<i>Förändring (oförändrat)</i>
• <i>En ordinarie representant för jordbrukets sammanslutningar</i> • <i>En ersättare för jordbrukets sammanslutningar</i>	• <i>En ordinarie representant för jordbrukets sammanslutningar</i> • <i>En ersättare för jordbrukets sammanslutningar</i>
Den ordinarie platsen är vakant. Ersättarplatsen är vakant.	Den ordinarie platsen är vakant om inte LRF blir medlem. Ersättarplatsen är vakant om inte LRF blir medlem.

Fiskets intressesammanslutningar	
<i>Nuläge</i> • <i>En ordinarie representant för fiskets sammanslutningar</i> • <i>En ersättare för fiskets sammanslutningar</i>	<i>Förändring (oförändrat)</i> • <i>En ordinarie representant för fiskets sammanslutningar</i> • <i>En ersättare för fiskets sammanslutningar</i>
Idag har fiskets sammanslutningar en ordinarie plats i styrelsen. Idag har fiskets sammanslutningar även en ersätтарыplats i styrelsen.	Fiskets sammanslutningar fortsätter (om möjligt) ha en ordinarie plats i styrelsen. Fiskets sammanslutningar fortsätter (om möjligt) ha en ersätтарыplats i styrelsen.

Landstingen	
<i>Nuläge</i> • <i>En ordinarie representant för landstingen</i> • <i>En ersättare för landstingen</i>	<i>Förändring (oförändrat)</i> • <i>En ordinarie representant för landstingen</i> • <i>En ersättare för landstingen</i>
Idag har landstinget i Stockholm en ordinarie plats i styrelsen. Idag har landstinget i Stockholm även en ersätтарыplats i styrelsen.	Landstinget i Stockholm fortsätter (om möjligt) ha en ordinarie plats i styrelsen. Landstinget i Stockholm fortsätter (om möjligt) ha en ersätтарыplats i styrelsen.

Förändringar i styrelsens sammansättning från och med 2018 års stämma

De förändringar som följer av ändringarna i stadgarna medför att följande platser finns i styrelsen 2018 och framåt enligt nedan.

Kommunerna
• <i>åtta ordinarie representanter inom hela avrinningsområdet</i>   • <i>åtta ersättare inom hela avrinningsområdet</i>
De åtta kommunerna som 2017 får ordinarie platser i styrelsen 2017 föreslås kvarstå som ordinarie 2018 och även därefter om ingen anledning till förändring finns.   Västerås, Uppsala, Järfälla. Södertälje- omval. Eskilstuna, Köping, Strängnäs, Hallstahammar- kvarstår ett år.
För de övriga kommunerna som inte haft en ordinarie plats i styrelsen 2017 inklusive nya medlemskommuner i avrinningsområdet, föreslås ett rullande schema där fyra nya kommuner som har nominerat representant årligen väljs in på två år. Strandkommuner har förtur.   Hälften av de ersättare som valdes in 2017 kvarstår 2018.   Om de övriga kommunerna inte nominerar någon representant, kan även de kommuner som har ordinarie plats väljas in på ersätтарыplats.   Kommuner kan välja att gruppera sig i kluster för att vara representerade i styrelsen. Sådana initiativ avtalas mellan kommunerna och meddelas valberedningen.

Länsstyrelserna

- *Två ordinarie representanter*
- *Två ersättare*

Länsstyrelserna i Stockholms län och Västmanlands län tilldelas de ordinarie platserna (oförändrat jämfört med 2017).

De två ersättarplatserna fördelas på länsstyrelserna i Södermanlands och Uppsala län (oförändrat jämfört med 2017).

Näringslivet

- *en representant för näringslivet*
- *en ersättare för näringslivet*

Yara eller annan medlem från näringslivet fortsätter (om möjligt) ha den ordinarie platsen i styrelsen.

Ragnsells eller annan medlem från näringslivet fortsätter (om möjligt) ha ersättarplatsen i styrelsen.

Kommunal VA-verksamhet

- *En ordinarie representant från VA-verksamhet*
- *En ersättare från VA-verksamhet*

Norrvatten eller annan representant från VA-verksamhet fortsätter (om möjligt) ha den ordinarie platsen i styrelsen.

Stockholm vatten eller annan representant från VA-verksamhet fortsätter (om möjligt) att ha ersättarplatsen i styrelsen.

Sjöfartsverket /Trafikverket

- *En ordinarie representant för Sjöfartsverket/Trafikverket*
- *En ersättare för Sjöfartsverket/Trafikverket*

Sjöfartsverket fortsätter (om möjligt) ha en ordinarie plats i styrelsen.

Trafikverket fortsätter (om möjligt) ha en ersättarplats i styrelsen.

Jordbrukets intressesammanslutningar

- *En ordinarie representant för jordbrukets sammanslutningar*
- *En ersättare för jordbrukets sammanslutningar*

Om jordbrukets sammanslutningar åter finns representerade som medlem har de den ordinarie platsen.

Om jordbrukets sammanslutningar åter finns representerade som medlem har de ersättarplatsen.

Fiskets intressesammanslutningar

- *En ordinarie representant för fiskets sammanslutningar*

• <i>En ersättare för fiskets sammanslutningar</i>
Fiskets sammanslutningar fortsätter (om möjligt) att ha en ordinarie plats i styrelsen. Fiskets sammanslutningar fortsätter (om möjligt) att ha en ersättarplats i styrelsen.

Landstingen
• <i>En ordinarie representant för landstingen</i>   • <i>En ersättare för landstingen</i>
Landstinget i Stockholm fortsätter (om möjligt) att ha en ordinarie plats i styrelsen. Landstinget i Stockholm eller representant från de övriga landstingen fortsätter (om möjligt) att ha en ersättarplats i styrelsen.

Val av revisorer

När det gäller val av revisorer föranleder inte ändringen i stadgarna några förändringar. Även fortsättningsvis kommer två ordinarie och två ersättare att väljas på ett år i taget. Den ena ordinarie revisorn är i dagsläget auktoriserad och den andra förtroendevald, liksom deras ersättare. Det finns inga skäl att ändra på detta.

Val av valberedning

Val av valberedning och sammankallande för denna sker på årsstämman och något förslag brukar inte tas fram av valberedningen. Den i valberedningen som inte är beredd att fortsätta uppdraget, bör meddela styrelsen detta i god tid inför årsstämman, så att en ersättare kan hittas. Lämpligen väljs då någon av de avgående från styrelsen, då de har god kännedom om hur arbetet bedrivs. Det är dock inget krav.

En representation från olika delar av Mälaren är önskvärd vid val av valberedning, liksom en blandning av tjänstemän och förtroendevalda.

Nominering av representanter

Nomineringen av representanter till styrelsen har hittills skett i varierande grad från medlemmarnas sida. Det är önskvärt att valberedningen inför årsstämman skickar ut uppmaning till medlemmarna om att nominera representanter till såväl stämma (ombud) som till styrelsen. Optimalt vore att bara skicka uppmaning till de medlemmar som inte nominerat, men det kräver mera förberedelse.

En uppmaning till medlemmarna utgör också en påminnelse om medlemskapet och tydliggör att representanter ska ha mandat från den egna organisationen.

//Valberedningen för Mälarens vattenvårdsförbund